

Råd för lärare som möter elever med synnedsättning i skolan

Tänk på att:

- eleven ser olika bra vid olika tillfällen beroende på ljusförhållanden, kontrast, synerfarenhet, trötthet och så vidare
- undvika att ställa frågan "ser du?". Eleven svarar ofta "ja", för det gör hen ju på sitt sätt. Vänd på frågan så att eleven får beskriva, jämföra etc.
- eleven kan bete sig som om hen ser mer än vad hen egentligen gör för att inte vara annorlunda. Det kan även finnas en ovilja i att använda hjälpmedel eller de anpassningar som erbjuds. Om möjligt gör anpassningar på gruppnivå, då det även kan gynna fler elever
- eleven kan ha svårt att uppfatta mimik och gester och det är därför viktigt att via tal vara tydlig med vad du tycker
- syntolka i olika situationer genom att berätta det väsentliga du exempelvis skriver på tavlan och förklara olika ljud som hörs
- elever med synnedsättning får anstränga sig mer för att inhämta information och blir därmed fortare trötta än andra. Man kan behöva schemalägga vila eller en vilsam aktivitet
- eleven behöver vara nära för att kunna uppfatta och härma hur en rörelse ska göras, som till exempel i olika moment i idrotten men även i de andra praktiska ämnena
- eleven behöver få undersöka omgivningen med olika sinnen och använda synen utifrån sina förutsättningar, som att "titta nära"
- elever med synnedsättning sitter ofta mycket framåtböjda när de exempelvis läser. Det är viktigt att tänka på ergonomin och motverka problem med nacke och rygg. Uppmuntra eleven att

använda sina hjälpmedel och ta regelbundna rörelsepauser

- se till att ha en jämn och bländningsfri belysning. Undvik mysbelysning. Levande ljus på bordet kan ha en bländande effekt
- inte låta eleven sitta vänd mot ett fönster eftersom ljuset utifrån lätt kan blända
- eleven använder sin hörsel mer intensivt än andra elever. Man bör därför skapa en god ljudmiljö
- underlätta med kontraster vid olika närarbeten som till exempel i matsituationen, lek, pyssel, datorarbete, slöjd och hemkunskap
- böcker/stenciler ska ha tydligt tryck så att det blir bra kontrast mellan bakgrund och text
- det underlättar för eleven att var sak har sin plats
- färgkodning av material och förvaring kan göra det lättare att hitta det man behöver
- vissa material behöver förstoras
- utskrifter bör göras på vitt papper, gärna med dubbelt radavstånd med läsvänligt typsnitt som till exempel Verdana, Arial, Comic sans MS. Kursiv text och skrivstil är svåra att läsa. Texten bör vara svart. Pappret bör inte vara blankt eftersom blänket då kan försvåra läsbarheten
- undvika plastfickor och inplastade bilder som blänker. Det finns matt lamineringsplast
- det blir tydligare skrift med en mjuk blyertspenna, kulspetspenna eller lämplig tuschpenna
- det är ibland svårt att tyda fotografier och bilder. Det kan hjälpa bildförståelsen om eleven får bilden berättad och förklarad

- skrift på tavlan bör vara tydlig och läsas högt. Tavelbelysningen ska vara god, inte bländande. Använd svarta pennor att skriva med för tydlig kontrast
- det är värdefullt för eleven att få material skickat till sin dator innan en genomgång/undervisningstillfälle
- vid vissa tillfällen, till exempel prov, bör eleven få längre tid på sig, få texten uppförstorad och/eller göra det muntligt
- elever med synnedsättning läser betydligt långsammare än andra elever. Ett komplement kan vara talböcker för att öka studietakten och ge mer energi till annat. Använd Legimus och/eller Inläsningstjänst
- linjal och gradtavla bör vara ogenomskinliga och med god kontrast, tydliga streck och siffror
- på en miniräknare bör siffrorna vara tydliga och ha en god kontrast
- låt eleven ha sin plats för kläder i tamburen längst ut i en rad
- eleven kan ha svårigheter att upptäcka hinder i ojämn terräng. Syntolka för att underlätta
- förtydliga nivåskillnader med uppmärkning med kontraster på skolgården
- eleven kan känna sig osäker i nya miljöer då det kan vara svårt att överblicka platsen. Underlätta genom att låta eleven vara nära en vuxen och syntolka för eleven
- det kan vara svårt att följa bollen vid bollekar. Använd bollar med tydliga kontraster
- eleven är den som vet bäst om sin synnedsättning och vilka anpassningar som behövs. Fråga eleven!

- man kan söka pedagogiskt stöd via specialpedagogiska skolmyndigheten (www.spsm.se)